

Dold motsättning bland anslagsgivare till projekt som kan bli kommersiella

Det finns en dold motsättning bland givare av forskningsanslag till projekt som på sikt kan visa sig kommersiella. Det menar läkaren Johan Ullman, som nu tagit initiativ till forskarinnovationsdagen i Göteborg.

Officiellt uttalar sig politiker och givare av forskningsanslag positivt till projekt som på sikt kan leda till kommersiell produktion och ökad sysselsättning. Men verkligheten är ofta en annan, menar Johan Ullman som gjort sig känd för bl a Ullmanstolen och nyligen även för en speciell handske som ska förhindra handledsskador bland snowboardåkare.

– Det finns vissa individer som sätter stopp, trots givarens officiellt positiva ståndpunkt. Man vill naturligtvis förhindra dålig metodik och att forskarens förväntningar styr resultatet. Men vissa tycks utgå från att man blir oseriös i sin forskning om man kommer på något som kan bli kommersiellt. Så är naturligtvis inte fallet.

Johan Ullman arbetar för närvarande själv med ett projekt som kan mynna ut i en ny produkt. Som doktorand på yrkesortopedien vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg forskar han kring hur skador i rygg och nacke hos t ex perso-

nal inom marinen, som i arbetet utsätts för hård sjö, kan förhindras genom bättre utrustning. För att kunna bedriva forskningen får institutionen pengar från bl a Rådet för arbetslivsforskning (tidigare Arbetsmiljöfonden).

Ett led i forskningen är att utveckla en förbättrad fjädringsmekanism. Handledaren på institutionen menar dock att den mekanism som Johan Ullman själv utvecklat inte kan utvärderas i mätningarna för att den kan bli kommersiell. Då riskerar institutionen att förlora anslag.

– Jag vill självklart göra ett vetenskapligt arbete av hög kvalitet, och jag kan inte se något moraliskt fel med att det jag utvecklar även kommer dem till del som har nytta av det.

Ger inget meritvärde

Johan Ullman menar att det finns en stor mängd goda idéer som läkare går och bär på, men som aldrig utvecklas eftersom det dels finns en utbredd jantelagsanda, dels för att produktutveckling inte ger något meritvärde. Det tog över fem år innan hans egen teori om ett flex-

– Patent är idag inte meriterande för en läkare. Tvärtom kan det skapa misstänksamhet och så borde det inte vara, säger Johan Ullman som visar upp sin senaste produkt, en handske som ska minska risken för skadade handleder bland snowboardåkare.

ibelt sittande blev accepterad av vetenskapssamhället.

– Det fanns i början till och med forskare som gick ut och kallade Ullmanstolen ovetenskaplig. Redan när jag som narkosläkare på Sahlgrenska sjukhuset utvecklade ett system för att reducera läckage av narkosgaser fick jag höra av kolleger att »se först till att bli specialist innan du börjar ändra på utrustningen». Idag används ett system med dubbelmask vid narkos som liknar det jag utvecklade.

– Många går och ruvar på bra idéer men drar sig för att föra fram dem. Patent ger nämligen inget meritvärde för en läkare, tvärtom kan det skapa misstänksamhet. Meriter får man genom avhandlingar som skrivs på ett mycket traditionellt sätt. En uppfinnare kan av många uppfattas som något pinsamt.

Svårigheten att rikta in forskningen på produktutveckling är ett generellt problem inom högskolor och universitet, menar Johan Ullman, även om taket är högre vid exempelvis tekniska fakulteter än vid medicinska. Han anser samtidigt att anslagsgivarna ofta har en rigid attityd till vilken sorts institution forskningen bedrivs på. Det gäller att vara på rätt institution för att få acceptans för ett speciellt projekt.

Johan Ullman har nu fått erbjudande att även bli doktorand på institutionen för personskadeprevention vid Chalmers Tekniska Högskola.

– Där är man inte lika främmande för att utveckla tekniska lösningar. Genom att vara doktorand även på Chalmers kan ett samarbete komma till stånd mellan yrkesortopedin på Sahlgrenska och institutionen på Chalmers.

– Vi satsar miljarder på forskning inom universitet och högskola. Det är den forskningen som på sikt kan ge patent som skapar sysselsättning. Men vi skördar inte resultaten av satsningarna.

Den 11 mars samlas politiker samt representanter från bl a forskningsråd och högskolor/universitet i Göteborg för att under en dag diskutera forskningens förutsättningar. Bland de frågor som ska tas upp är hur man ska få bort de förlamande attityderna som idag försvårar samarbetet mellan akademi och näringsliv, och om patent bör bli en akademisk merit.

– Ett viktigt syfte med forskarinnovationsdagen är också att lyfta fram och synliggöra den dolda konflikten som ofta finns bland dem som anslår medel till forskning, säger Johan Ullman.

Peter Örn